ТАҚРИЗИ

ба автореферати диссертатсияи Маҷидзода Ҷамшед Сунатулло дар мавзуи “Ҷанбаҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.02 – Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.05 – Назария ва методикаи таълими фанҳои ҷамъиятӣ, таҳсилоти миёнаи умумӣ)

Унвонҷӯй Маҷидзода Ҷамшед Сунатулло мавзуеро барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интихоб намудааст, ки дар шароити муосир бениҳоят муҳим ва мубрам буда, таҳқиқи масъалаи мазкур дар заминаи тағйирёбии босуръати иҷтимоӣ-фарҳангӣ, густариши раванди ҷаҳонишавӣ ва афзоиши таъсири иттилоотии манфӣ ба шуури насли наврас аҳамияти хоса пайдо мекунад. Салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик ҳамчун асоси муҳими шахсияти комил, ҷомеаи устувор ва давлати мустақил ба ҳисоб рафта, ташаккули онҳо дар давраи мактабхонӣ заминаи мустаҳками тарбияи насли ояндаро фароҳам меорад.

Мавзуи "Ҷанбаҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик" дар шароити муосир аҳамияти ниҳоят бузург касб мекунад. Сабабҳои мубрамияти онро метавон дар чанд ҷанбаи зерин пайдо кард:

1) Ҷаҳони муосир ҷаҳони иттилоот аст. Шахсе, ки қобилияти дарёфти иттилоот, таҳлил ва коркарди онро надорад, наметавонад дар ҷомеа мавқеи худро пайдо кунад. Аз ин рӯ, ташаккули салоҳиятҳои иттилоотӣ дар байни хонандагон вазифаи муҳимтарини муассисаҳои таълимӣ ба шумор меравад.

2) Фанни таърих, бахусус таърихи халқи тоҷик, дорои маълумоти фаровон аст. Хонандагон бояд аз ин маълумотҳо дуруст истифода бурда тавонанд, то ки гузаштаро омӯзанд, ҳозираро дарк кунанд ва барои оянда нақшаҳо созанд.

3) Таърихи халқи тоҷик сарчашмаи ифтихор ва ватандорист. Омӯзиши он ба хонандагон имкон медиҳад, ки худро беҳтар шиносанд, ба миллати худ арҷ гузоранд ва дар рушди он саҳмгузор бошанд.

4) Раванди таълими фанни таърих дар мактабҳои мо ҳоло ҳам мушкилоти зиёд дорад. Усулҳои кӯҳна, набудани маводи таълимии муосир ва ғайра ба сифати таълим таъсири манфӣ мерасонанд. Аз ин рӯ,

таҳия ва татбиқи усулҳои нави таълим, ки ба ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон равона шудаанд, зарур аст.

5) Омӯзгор дар раванди таълим нақши калидӣ дорад. Ӯ бояд на танҳо донишҳои худро ба хонандагон интиқол диҳад, балки онҳоро тарбия кунад, ба онҳо муносибати дуруст ба таърихро омӯзонад ва дар ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии онҳо саҳмгузор бошад.

Хулоса, мавзуи ҷанбаҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик муҳим ва мубрам арзёбӣ шуда, он ба талаботи замон ҷавоб буда, ба баланд бардоштани сифати таълим мусоидат мекунад ва дар тарбияи насли ватандӯст саҳм мегузорад.

Бинобар ин, таҳқиқи шароитҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик дар шароити муосир имкон медиҳад, ки роҳҳои самарабахши такмили раванди таълим ва тарбия, истифодаи технологияҳои инноватсионӣ ва таъмини робитаи муассир бо ҷомеа муайян карда шаванд. Ин таҳқиқот метавонад барои таҳияи маводи таълимӣ-методӣ, тавсияҳои амалӣ ба омӯзгорон ва барномаҳои таълимӣ дар соҳаи таърихи умумӣ саҳми муносиб гузорад.

Дар ин росто, муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ хеле бамавқеъ ва воқеъбинона таъкид кардааст, ки то имрӯз масъалаи ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик ба таври бояду шояд ва мукаммал аз ҷониби олимону муҳаққиони тоҷик мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор дода нашуда, масъалаҳои зерин ҳанӯз ба қадри кофӣ омӯхта нашудаанд.

Бино бар ин, иқдому ибтикори довталаб дар мавриди ба таври мушаххасу комил мавриди таҳқиқу баррасӣ қарор додани мавзуи ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик басо муассиру ҷавобгӯ ба талаботи замон буда, аз муҳим будани мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯ шаҳодат медиҳад.

Бояд қайд кард, ки довталаб бо мақсади баррасии ҳаматарафаи мавзуи таҳқиқот адабиёту осори илмии олимону муҳаққиқони зиёди ватаниву хориҷиро омӯхта, вобаста ба мавзуи таҳқиқоти диссертатсиониаш таҳлилу таҳқиқ ва кор ба таври густурда мавриди истифода қарор додааст. Дар баробари ин, мушикфона онҳоро арзёбӣ карда, андешаву мулоҳизоти хешро озодона ва аз назари интиқодӣ баён кардааст.

Натиҷаҳои дар раванди таҳқиқот бадастовардаи унвонҷӯй мақсаднокии истифодаи шароити педагогии пешниҳоднамудаи маллифи рисоларо дар мисоли ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон тасдиқ мекунанд.

Бояд зикр кард, ки муаллифи диссертатсия таҳқиқоти диссертатсионии аз лиҳози назариявӣ ва амалӣ шоёнеро, шогирдона бошад ҳам, ба анҷом расонидааст. Навгонии илмӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти Маҷидзода Ҷ. арзиши илмӣ ва амалии таҳқиқотро бозгӯ карда, собит месозанд, ки муаллифи диссертатсия дар воқеъ оид ба ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон пажӯҳиши мукаммал анҷом додааст. Муаллиф, тавассути истифода аз методҳои муосири таҳлил, имкониятҳои педагогии адабиёти бадеиро дар ташаккули ин ҳиссиёт муайян намудааст.

Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ Маҷидзода Ҷамшед бо такя ба асарҳои олимону муҳаққиқони ватаниву хориҷӣ, ҳамчунин, бо истифода аз назарияҳои педагогӣ ва психологӣ, нишон медиҳад, ки чӣ гуна салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11-ро дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик метавон ташаккул дод.

Арзиши амалии таҳқиқоти Маҷидзода Ҷамшед дар он аст, ки натиҷаҳои онро дар раванди таълиму тарбия дар ҳама гуна муассисаҳои таълимӣ истифода бурдан мумкин аст. Муаллиф, дар асоси таҳлилҳо, тавсияҳои мушаххасро оид ба интихоби асарҳо ва методҳои таълими онҳо пешниҳод намудааст, ки ба омӯзгорон дар рушди салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон ёрӣ мерасонанд.

Хулоса, таҳқиқоти Маҷидзода Ҷамшед дар самти ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон саҳми арзандае дар илми педагогикаи тоҷик мегузорад. Натиҷаҳои он метавонанд дар ғанӣ гардонидани методикаи таълими фанни таърих ва дар тарбияи насли ватандӯсту бомаърифат истифода шаванд. Таҳқиқоти мазкур барои муҳаққиқон, омӯзгорон ва доираи васеи хонандагон манбаи муфид буда метавонад.

Мутанона изҳор кардан мумкин аст, ки тавсияҳои методии таҳиякардаи довталаб такмили раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷикро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии ҷумҳурӣ дар самти ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагон таъмин хоҳанд кард.

Андешаҳои дар боло иброзшуда арзиши илмию амалии диссертатсияи Маҷидзода Ҷамшедро собит сохта, дар иҷрои кори таҳқиқотӣ салоҳиятнокии илмӣ, мустақилият, тафаккури илмӣ доштан ва

соҳиби маҳорату малакаи иҷрои корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ будани унвонҷӯйро нишон медиҳад.

Ңатиҷаҳои бадастомада, эътимоднокӣ, хулосаву тавсияҳои методӣ аз ҷиҳати илмию-методӣ асоснок карда шудаанд.

Ба андешаи банда, довталаб ба мақсадҳои таҳқиқот комёб шуда, вазифаҳои дар назди таҳқиқоти диссертатсионӣ гузоштаро ҳаллу фасл кардааст. Автореферати диссертатсия ба талабот ҷавобгӯ буда, муҳтавои мухтасари диссертатсияро ифода мекунад. Мақолаҳои дар нашрияҳои тақризшаванда чопнамудаи муаллифи рисола мазмуни таҳқиқотро пурра инъикос мекунанд.

Диссертатсияи Маҷидзода Ҷамшед Сунатулло дар мавзуи "Ҷанбаҳои педагогии ташаккули салоҳиятҳои иттилоотию маърифатии хонандагони синфҳои 10-11 дар раванди таълими фанни таърихи халқи тоҷик" ба талаботи Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсинӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267) ҷавобгӯй буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз руи ихтисоси барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.02 – Назария ва методикаи таълиму тарбия (13.00.02.05 – Назария ва методикаи таълими фанҳои ҷамъиятӣ (таҳсилоти миёнаи умумӣ)) сазовор мебошад.

Муқарриз: доктори илмҳои педагогӣ,
мушовири ректори Академияи
идоракунии давлатии назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Раҷабзода Маҳмадулло

"Имзои Раҷбзода Маҳмадуллоро тасдиқ мекунам"

Сардори раёсати кадрҳо, коргузорӣ
ва корҳои махсуси Академияи
идоракунии давлатии назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон Насруддинзода А.Н.

«23» январи соли 2026

Суроға: 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯч. Саид Носир, 33
Тел.: +992 (37) 224-17-86; 372-24-17-86
Сомона: https://www.apa.tj/; E-mail: info@apa.tj